

Dodatak: Opis postupka i rezultati strateške procjena utjecaja na okoliš

Sukladno zakonskim odredbama strategije, planovi i programi iz područja ribarstva podliježu obvezi strateške procjene utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: SPUO). Ministarstvo poljoprivrede, kao tijelo nadležno za izradu Programa, je ujedno i tijelo nadležno za provedbu SPUO postupka. Navedeni postupak je započeo u srpnju 2020. godine Odlukom ministricice poljoprivrede o provedbi postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Programa, nastavljen je postupkom određivanja sadržaja strateške studije utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: Strateška studija), u suradnji s relevantnim tijelima zaduženima za pojedine sastavnice okoliša te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i ostalim relevantnim tijelima i javnošću, sve kako bi se odredio konačni sadržaj Strateške studije. Tijela koja su prema posebnim propisima dužna sudjelovati u postupku SPUO slijedom nadležnosti za pojedinu sastavnicu okoliša odnosno opterećenje, a radi davanja mišljenja o sadržaju Strateške studije i mišljenja na Stratešku studiju i Nacrt prijedloga Programa su sljedeća:

- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
- Ministarstvo kulture i medija
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
- Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
- Ministarstvo turizma i sporta
- Ministarstvo zdravstva
- Hrvatska zajednica županija

Od navedenih je tijela, sukladno propisima, zatraženo mišljenje o sadržaju Strateške studije u okviru njihove nadležnosti. Istodobno je objavljena i informacija o provođenju ovoga postupka koja je objavljena na internetskoj stranici Ministarstva poljoprivrede, a temeljem koje je omogućeno javnosti da dostavi mišljenje o sadržaju Strateške studije i razini obuhvata podataka koje ista treba sadržavati. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva je razmotrila sva prispjela mišljenja i prijedloge svih tijela uključenih u postupak SPUO. Osim mišljenja tijela uključenih u postupak, nisu zaprimljena nikakva dodatna mišljenja o sadržaju studije od strane javnosti.

U prosincu 2020. godine ministrica poljoprivrede donijela je Odluku o sadržaju Strateške studije, koja uz obvezni sadržaj obuhvaća i Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu. Navedena odluka je objavljena na internetskoj stranici Ministarstva poljoprivrede, Uprave ribarstva, u svrhu informiranja javnosti.

U skladu s propisima koji reguliraju postupak javne nabave, Ministarstvo poljoprivrede je odabralo ovlaštenu stručnu pravnu osobu (Vita projekt d.o.o.) za izradu Strateške studije te je sukladno određenom sadržaju, započela izradu. Nadalje, imenovano je i Povjerenstvo za stratešku procjenu utjecaja na okoliš Programa (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) čija je osnovna zadaća ocjenjivanje cjelovitosti i stručne utemeljenosti Strateške studije. Na trećoj sjednici, održanoj u listopadu 2021. godine, Povjerenstvo je utvrdilo da je Strateška studija cjelovita i stručno utemeljena u odnosu na Nacrt prijedloga Programa odnosno donijelo je mišljenje o cjelovitosti i stručnoj utemeljenosti Strateške studije.

Uzimajući u obzir mišljenje Povjerenstva, Ministarstvo poljoprivrede je donijelo Odluku o upućivanju Strateške studije i Nacrta prijedloga Programa na javnu raspravu, koja uključuje objavu na internetskoj stranici, javni uvid i javno izlaganje, a traje od 12. studenoga do 12. prosinca 2021. godine. U svrhu informiranja javnosti, obavijest/informacija objavljuje se na internetskim stranicama te u dnevnom tisku, a istodobno s upućivanjem u javnu raspravu, traži se i mišljenje od tijela uključenih u postupak SPUO.

Što se tiče rezultata SPUO, kao alternativno rješenje razmotreno je ne provođenje Programa, odnosno nastavak postojećih praksi i trendova stanja okoliša, a s obzirom da je iz analize ova dva alternativna rješenja zaključeno da će provedba Programa doprinijeti poboljšanju stanja okoliša. Provedbom Programa predviđa se pozitivan utjecaj na kvalitetu života stanovništva kroz provedbu svih strateških ciljeva, dok se provedbom većine strateških ciljeva predviđaju pozitivni utjecaji na bioraznolikost, zaštićena područja te površinske vode i more. Nasuprot varijante provedbe Programa, bez provedbe iste nastavili bi se negativni trendovi opisani u poglavlju 5. Strateške studije. Slijedom navedenoga,

provođenje Programa smatra se najprihvatljivijom razumnom alternativom u kontekstu razvoja sektora ribarstva i akvakulture te povezanog utjecaja na okoliš.

Opis vjerojatno značajnih utjecaja na okoliš prikaza je u poglavlju 5., a Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu u poglavlju 9. Strateške studije.

NAPOMENA: tijekom postupka neformalnih konzultacija sa Europskom komisijom, a uzimajući u obzir opseg i obuhvat Prioriteta 4 iz poglavlja V Uredbe (EU) br. 2021/1139, određene aktivnosti koje su inicijalno bile svrstane pod specifični cilj 4.1. prenesene su u specifični cilj 1.6., bez promjene samih aktivnosti.

Osim utjecaja Programa na okoliš te na ekološku mrežu, Strateška studija navodi i mjere zaštite okoliša te mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu kako bi se prepoznati negativni utjecaji do kojih može doći provedbom Programa sveli na najmanju moguću razinu.

Nadalje, studijom se predlaže provođenje programa praćenja stanja okoliša i stanja ekološke mreže sa svrhom praćenja i kvantifikacije utjecaja (pozitivnih i negativnih) provedenih aktivnosti Programa na sastavnice okoliša i okolišne teme, na područja ekološke mreže te praćenja provedbe mjera zaštite okoliša i mjera ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu.

U tablici 1. navedene su mjere zaštite okoliša kako bi se prepoznati negativni utjecaji do kojih može doći provedbom Programa sveli na najmanju moguću razinu. Nadalje, predlaže se provođenje programa praćenja stanja okoliša sa svrhom praćenja i kvantifikacije utjecaja (pozitivnih i negativnih) provedenih aktivnosti Programa na sastavnice okoliša i okolišne teme te praćenja provedbe mjera zaštite okoliša predloženih Strateškom studijom. Jednom godišnje je potrebno podnijeti Izvješće o provedbi programa praćenja stanja okoliša ministarstvu nadležnom za zaštitu okoliša. Izvješće za prethodnu godinu potrebno je podnijeti najkasnije do 31.3. aktualne godine. Nakon završetka razdoblja provedbe Programa potrebno je izraditi finalno Izvješće o provedbi programa praćenja stanja okoliša. Program praćenja treba obuhvatiti sve aktivnosti koje se provode u sklopu Programa, a izvješće o provedbi programa praćenja stanja okoliša treba sadržavati:

1. popis svih provedenih aktivnosti unutar svakog specifičnog cilja Programa u godini na koju se izvješće odnosi
2. popis svih postupaka procjena utjecaja na okoliš koje su provedene za aktivnosti Programa, zaključci provedenih postupaka te sistematiziran i kvantificiran pregled prepoznatih utjecaja po sastavnicama okoliša i okolišnim temama (sukladno detaljnosti dostupnih podataka)
3. popis svih programa praćenja stanja okoliša koji su propisani u provedenim postupcima procjena utjecaja na okoliš i zaključci provedenih programa praćenja stanja okoliša
4. popis aktivnosti za koje nisu provedeni postupci procjena utjecaja na okoliš s obrazloženjem zašto nisu provedeni
5. sistematiziran pregled jesu li i na koji način mjere zaštite okoliša primijenjene kod provedbe aktivnosti unutar specifičnih ciljeva za koje su mjere zaštite predložene
6. zaključak o utjecajima provedenih aktivnosti.

Izvješća o provedbi Programa praćenja stanja okoliša treba izraditi pravna osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša.

Tablica 1. Mjere zaštite okoliša

1.	Rekonstrukciju i dogradnju postojeće te izgradnju nove infrastrukture planirati u skladu s projekcijama povišenja srednje razine mora, promjenama hidroloških parametara stajaćica i tekućica te pojave ekstremnih hidroloških prilika, odnosno primijeniti odgovarajuće mjere prilagodbe (izbjegavanje izgradnje na područjima s velikim rizikom od plavljenja, izgradnja objekata/sustava zaštite od poplava, izgradnja/podizanje infrastrukture na kotu na kojoj se ne očekuju negativni utjecaji plavljenja zbog podizanja razine mora, primjena mjera zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi (NBS – nature based solutions) u funkciji zaštite od poplava i sl.).	SC 1-1 SC 2-1 SC 2-2	klimatske promjene (prilagodba)
2.	Planiranje novih i povećanje kapaciteta postojećih akvakulturnih jedinica provoditi uz uvažavanje zabilježenih klimatskih promjena i njihovih utjecaja na okoliš te projekcija budućih klimatskih promjena i utjecaja.	SC 2-1	
3.	Sukladno mjerama zaštite okoliša Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20), planirati izradu sljedećih dokumenata: <ul style="list-style-type: none"> • Plan iskorištavanja novih (stranih) vrsta • Studija o mogućnostima uzgoja vodenog bilja i novih (stranih) vrsta riba u akvakulturi • Studija o mogućnostima selektivnog uzgoja riba i odabira obilježja koja će se selekcijom izdvojiti 	SC 2-1 SC 4-1	
4.	Elaborate zaštite okoliša (postupci ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš) i studije utjecaja na okoliš (postupci procjene utjecaja na okoliš) izrađivati uvažavajući Tehničke smjernice za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021.–2027. (Technical guidance on the climate proofing of infrastructure in the period 2021-2027, (EC, C(2021) 5430).	SC 1-1 SC 2-1 SC 2-2	klimatske promjene (prilagodba i ublažavanje)
5.	Planiranje novih ili povećanje kapaciteta postojećih akvakulturnih jedinica provoditi na način da se ne ugrozi cilj Okvirne direktive o vodama – postizanje najmanje dobrog stanja vodnih tijela.	SC 2-1	vode
6.	Prioritet dati provođenju aktivnosti utvrđivanja i kartiranja najpovoljnijih područja za razvoj akvakulture i područja gdje bi akvakulturu trebalo isključiti.	SC 2-1	vode bioraznolikost zaštićena područja
7.	Kod planiranja razvoja slatkovodnih uzgajališta, prioritet dati revitalizaciji i obnovi zapuštenih i nekorištenih uzgajališta.	SC 2-1	bioraznolikost zaštićena područja

8.	Aktivnosti izgradnje infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati na već antropogeno utjecanim i izgrađenim područjima, te izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova od nacionalnog i europskog značaja.	SC 1-1 SC 2-1 SC 2-2	bioraznolikost zaštićena područja
9.	Provoditi mjere sprječavanja bijega organizama iz uzgajališta te ne poticati ulaganja u uzgoj alohtonih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.	SC 2-1	bioraznolikost zaštićena područja
10.	Izgradnju nove i unaprjeđenje postojeće infrastrukture provoditi u skladu sa Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20). Za zahvate na kulturnim dobrima primjenjuju se odredbe propisane člancima 60. – 62., a koje propisuju nadležni Konzervatorski odjeli Ministarstva kulture i medija. Na neotkrivenu arheološku baštinu primjenjuje se članak 45.	SC 1-1 SC 2-1 SC 2-2	kulturna baština
11.	Ukoliko će pojedini zahvati biti planirani unutar arheoloških lokaliteta i zona, prije izgradnje zahvata provesti terenske preglede lokacija na kojima se planira zahvat, te po potrebi provesti zaštitna arheološka istraživanja i adekvatnu zaštitu nalazišta		
12.	Ukoliko će primjena inovativne opreme, alata i tehnika biti planirana unutar arheoloških lokaliteta i zona, prije provođenja aktivnosti analizirati mogućnost negativnog utjecaja na iste, ovisno o zaključcima analize provesti terenske preglede lokacija na kojima se planira aktivnost, te po potrebi provesti zaštitna arheološka istraživanja i adekvatnu zaštitu nalazišta.		

U tablici 2. navedene su mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu kako bi se prepoznati mogući negativni utjecaji do kojih može doći provedbom Programa sveli na najmanju moguću razinu, a predlaže se i provođenje programa praćenja stanja ekološke sa svrhom praćenja i kvantifikacije utjecaja (pozitivnih i negativnih) provedenih aktivnosti Programa na područja ekološke mreže te praćenja provedbe mjera ublažavanja negativnih utjecaja predloženih Strateškom studijom. Jednom godišnje je potrebno podnijeti Izvješće o provedbi programa praćenja stanja ekološke mreže ministarstvu nadležnom za zaštitu prirode. Izvješće za prethodnu godinu potrebno je podnijeti najkasnije do 31.3. aktualne godine. Nakon završetka razdoblja provedbe Programa potrebno je izraditi finalno Izvješće o provedbi programa praćenja stanja ekološke mreže. Program praćenja treba obuhvatiti sve aktivnosti koje se provode u sklopu Programa, a Izvješće o programu praćenja stanja ekološke mreže treba sadržavati:

1. popis svih provedenih aktivnosti unutar svakog specifičnog cilja Programa u godini na koju se izvješće odnosi
2. popis svih postupaka procjena utjecaja na ekološku mrežu koje su provedene za aktivnosti Programa, zaključci provedenih postupaka te sistematiziran i kvantificiran pregled prepoznatih utjecaja po područjima ekološke mreže i ciljnim vrstama/ciljnim staništima (sukladno detaljnosti dostupnih podataka)
3. popis svih programa praćenja stanja ekološke mreže koji su propisani u provedenim postupcima procjena utjecaja na ekološku mrežu i zaključci provedenih programa praćenja stanja ekološke mreže
4. popis aktivnosti za koje nisu provedeni postupci procjena utjecaja na ekološku mrežu s obrazloženjem zašto nisu provedeni
5. sistematiziran pregled jesu li i na koji način mjere ublažavanja negativnih utjecaja primijenjene kod provedbe aktivnosti unutar specifičnih ciljeva za koje su mjere ublažavanja predložene
6. zaključak o utjecajima provedenih aktivnosti.

Izvješća o provedbi Programa praćenja stanja ekološke mreže treba izraditi pravna osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode.

Tablica 2. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu

1.	Aktivnosti izgradnje infrastrukture (ribarske luke i iskrcajna mjesta) planirati na već antropogeno utjecanim i izgrađenim područjima, a izbjegavati gradnju na područjima gdje su rasprostranjeni ciljni stanišni tipovi i ciljne vrste, s posebnim naglaskom na izbjegavanje gradnje na područjima rasprostranjenosti prioriternih ciljnih stanišnih tipova i vrsta, te sljedećih: 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem, 1120* Naselja posidonije (<i>Posidonion oceanicae</i>), 1130 Estuariji, 1140 Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke, 1160 Velike plitke uvale i zaljevi, 1170 Grebeni, 1210 Vegetacija pretežno jednogodišnjih halofita na obalama s organskim nanosima (<i>Cakiletea maritima</i> p.p.), 1310 Muljevite obale obrasle vrstama roda <i>Salicornia</i> i drugim jednogodišnjim halofitima, 2110 Embrionske obalne sipine - prvi stadij stvaranja sipina, 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje; eleonorin sokol (<i>Falco eleonora</i>), bjeloglavi sup (<i>Gyps fulvus</i>), sredozemni galeb (<i>Larus audouinii</i>), morski vranac (<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>), gregula (<i>Puffinus yelkouan</i>).	SC 1-1 Jačanje gospodarski, socijalno i okolišno održivih ribolovnih aktivnosti
2.	Izbjegavati gradnju nove infrastrukture komplementarnih aktivnosti (npr. turistička i ugostiteljska djelatnost) na području rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i ciljnih vrsta.	SC 1-1 Jačanje gospodarski, socijalno i okolišno održivih ribolovnih aktivnosti SC 2-1 Promicanje održivih aktivnosti akvakulture, osobito jačanje konkurentnosti akvakulturne proizvodnje, uz istodobno osiguravanje dugoročne okolišne održivosti aktivnosti
3.	Prioritet dati provođenju aktivnosti utvrđivanja i kartiranja najpovoljnijih područja za razvoj akvakulture i područja gdje bi akvakulturu trebalo isključiti.	SC 2-1 Promicanje održivih aktivnosti akvakulture, osobito jačanje konkurentnosti akvakulturne proizvodnje, uz istodobno osiguravanje dugoročne okolišne održivosti aktivnosti
4.	Novo jedinice akvakulture (marikulture) planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem, 1120 Naselja posidonije (<i>Posidonion oceanicae</i>), 1140 Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke, 1150 Obalne lagune, 1170 Grebeni, 1310 Muljevite obale obrasle vrstama roda <i>Salicornia</i> i drugim jednogodišnjim halofitima, 1410 Mediteranske sitine (<i>Juncetalia maritimi</i>), 1420 Mediteranska i termoatlantska vegetacija halofilnih grmova (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>) i 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, kao i izvan zone unutar koje se mogu očekivati negativni utjecaji na navedene ciljne stanišne tipove.	SC 2-1 Promicanje održivih aktivnosti akvakulture, osobito jačanje konkurentnosti akvakulturne proizvodnje, uz istodobno osiguravanje dugoročne okolišne održivosti aktivnosti
5.	Novo jedinice akvakulture (marikulture) planirati izvan područja gniježđenja vrsta koje gnijezde uz obalu (eleonorin sokol (<i>Falco eleonora</i>), bjeloglavi sup (<i>Gyps fulvus</i>), sredozemni galeb (<i>Larus audouinii</i>), morski vranac (<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>) i gregula (<i>Puffinus yelkouan</i>)).	
6.	Razvoj slatkvodnih uzgajališta planirati u skladu sa ciljevima očuvanja i specifičnostima područja ekološke mreže gdje se aktivnost planira provoditi.	SC 2-1 Promicanje održivih aktivnosti akvakulture, osobito jačanje konkurentnosti akvakulturne proizvodnje, uz istodobno osiguravanje dugoročne okolišne održivosti aktivnosti

7.	Provoditi mjere sprječavanja bijega organizama iz uzgajališta te ne poticati ulaganja u uzgoj alohtonih vrsta koje su se pokazale ili mogu biti invazivne.	SC 2-1 Promicanje održivih aktivnosti akvakulture, osobito jačanje konkurentnosti akvakulturne proizvodnje, uz istodobno osiguravanje dugoročne okolišne održivosti aktivnosti
8.	Kod planiranja razvoja slatkovodnih uzgajališta, prioritet dati revitalizaciji i obnovi zapuštenih i nekorištenih uzgajališta.	SC 2-1 Promicanje održivih aktivnosti akvakulture, osobito jačanje konkurentnosti akvakulturne proizvodnje, uz istodobno osiguravanje dugoročne okolišne održivosti aktivnosti
9.	Izbjegavati gradnju nove infrastrukture (prerađivačka djelatnost) na područjima rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i ciljnih vrsta.	SC 2-2 Promicanje stavljanja na tržište, kvalitete i dodane vrijednosti proizvoda ribarstva i akvakulture te prerade tih proizvoda